

MEANDER

Smiljan Trobiš

OŽIVLJENI KAMEN

Sredi trav se dviga iz zemlje

kakor popek nastajajočega cveta.

Sto tisoč let je čakal,

da ga poljubi kiparjevo oko.

Potem je zapel z zvoki globočin zemlje,

dvignjen kakor zaklad iz duše, ki ga je oblikovala.

V njem zapoje duša kiparja

z enakimi toni, nepozabnimi,

zapisanimi v notranje in v zunanje veselje.

Tiho zdaj vabi ljudi,

da bi čutili njegov tisočletni mir,

se ga navzeli in spoznali,

da zrak okoli njega postaja žarek.

Pričuje o znanju, s katerim si človek preustvarja naravo,

jo dela človeško in jo povzdiguje proti nebu.

Situle iz davnine zvenijo v njem,

meander Krke je zarisal njegovo obliko.

Struga življenja je dala reki najlepšo pot,

človek se začudi nenaključnemu trenutku,

posvečenemu, da je tukaj, prav tu in zdaj,

v žarku svetlobe, med samotnimi travami,

prav on in nihče drug.

JESENSKI OBJEM

Rumeno listje dela prostor mlademu.

Drevesa bodo spet cvetela.

Tu so nas mleli kamni in smo se vračali k ljubezni.

Rane se celijo v vsakem živem tkivu,

da duša ne bi izgubljala krvi.

Odpušcanje bo zajelo nov krog ljudi,

ne le zato, ker mnoge duše prosijo zanj.

Cvetovi se odpirajo. Ko je narava molila k nebu,

smo gledali navzdol. A dovolj je le navdih angela

in duša pogleda navzgor, kamor je namenjena.

On je vse premislil vnaprej; milosti nam je dal,

da bi ob koncu veseli prišli k njemu

in se mu odprli kot cvetje, ki ne ve za preteklost.

Čakal je na naše odgovore

in mi smo z ljubeznijo odgovarjali.

Drevesa ne vedo, pa imajo duha,

od katerega se učimo.

Bili smo sopotniki, zdaj nas kesanje

vodi do rešilnega joka.

Visoka poletja so nas radostila

in v jesenih smo se nasmihali minevanju.

Vse si lahko pustiš vzeti, le toplino v srcu ne,

s katero si vedno grela sebe in druge.

Ko se zbirajo oblaki, le sonce govori resnico.

V svojih toplih dneh pripoveduje o ničnosti temin,

ki se vsiljujejo v sleherno dušo,

a jih lahko prežene odgovor z neba.

Smo. In večno bomo.

Le za svetlobo se moramo odločiti.

Taka je kot poletno sonce,

nič je ne more ustaviti.

ODA

Nasloniš se na svoje telo, začutiš,
da je Gospodar drugje in povsod.
Čistiš se v to, kar še nikoli nisi bil.
Postajaš vse, kar si si nekoč želel biti.
Poslušáš glasbo, brez želje, da bi karkoli spremenil.
Zagledaš barve. Rahla lenoba te prevzame,
ravno prava, da ti da zaslužen dnevni počitek.
Počakaš, da ne bi prehiteval. Z neskončnimi vzdih
molijo angeli zate. Počasen kot ura se premikaš skozi veselje.
Razumevaš tiste, ki izgubljajo čas, a so bogati z doživetji.
Vračaš se v pretekli čas, misliš, da si ga izgubljal, pa si zorel.
Vidiš, da je bil to blagoslovljen čas, kot je ta tvoja večerna ura.
Zagledaš sliko, ki že mnogo let visi na steni.
Pripoveduje ti in spoznaš, da se z njo lahko spustiš v pogovor.
Prepoznaš znamenja v njej, ki ti bodo še mnogo pomenila.
In izgubljaš čas za vse, kar je na zemlji večnega.

DRUGAČNI

Mehko sem zavračal posege vase, da ne bi koga ranil.

A ti postavljaš vse na svoja mesta,
spreminjanja so nujna kot ugašanje zvezd.

Nosil sem težo tujih zmot, ti pa si odpustil,
kolikor smo odtrpeli, in še več.

Vsak atom sem začutil kot novo veselje;
toliko veselij je za duše in toliko travnikov
za nas otroke! Da bi se igrali na nedolžni travi,
da bi v obalnih plitvinah morja
našli svoje tople lagune za preprostost.

CREDO

Ozadja ustvarjajo dogodke,
a zadnje ozadje prebiva v srcih ljudi.
Molitve se jih dotikajo,
pretakajo se nazaj v prvo obliko ljubezni.
Nihala sveta bodo za trenutek obstala.
Odrešenje se dogaja samo po sebi
in zaokroža stvarjenje
do najlepšega možnega konca.

CIRCULUS VITIOSUS

Pogled se prebudi,
vidi v nebo, zagleda lepoto,
srce vztrepeti in daje nove misli,
razbremenjene sebe,
roža je več kot jaz
in glasba je več kot bolečina ...
Začnem dihati v ljubezni,
ki od vedno vlada svetu,
da bi živela le ona, neobremenjena ...

SPANEC

Lepo je umreti dnevu,
ko po obrokih odmiraš samemu sebi.
Težke veke te vabijo v drug svet,
kjer ne moreš več odločati o sebi.
In te učijo prepuščanja, ko se vse umiri,
kakor ob smrti.
Ne veš, zakaj se zjutraj zbudiš spočit in svež.
Izročáš se, in ko potolažiš slabo vest,
te zajame tema, ki postane svetla v sanjah.
V snu so svetovi drugačni, resničnejši,
in nikoli ne veš, če se boš zbudil iz njih.

NEZNANE SILE

Vsa vprašanja se dotaknejo molka
in bolečina živi kakor neizkoriščen čas
iztekajočega se bitja. Ležem pod utrujeno srce
in se zahvalim. Nekaj hoče iz mene,
a zasidrano je v globinah in se vrača kakor teža,
ki je še ni dvignil topel dekliški nasmeh.
Čas bo tekel naprej, bolečina bo mlela ...
Popustil bo krč,
ne da bi z mislijo segal v nezavedno.
Ko bom odtrpel še ta krog, me bo razsvetlil
angel upanja. Iluzije o lepem življenju so zadele
na resničnost, ki je še lepša,
polna muk še bolj odrešujoča.
Kadar trpim, me Marija pogleda strmo v oči,
polna žara mi govori, da je vse prav,
naj se ne mučim z vprašanji.
Bolečina se bo premaknila, in ne vem,
če si res želim živeti brez trpljenja.
Prazen bi bil, kakor da ne ljubim.

KAPLJE ČASA

Kakor kaplje dežja se ponujajo trenutki.
Ko jih poslušam, čutim trpljenje rož, grmovja in drevja.
Vsaka kaplja je udarec na nežno tkivo cvetnih listov.
In udarec na mir, ki ga želi drevo.
Oveneva cvetje, nobene moči nima več razen upanja.
Kaplje tolčejo, a hranijo korenine in celo drevo.
Kako potrebni so udarci, da živi cvet!
Pod dežnikom dobrih misli še vztrajajo bitja,
a prepuščena soncu in dežju se vdajo v vse,
kar morajo doživeti.
Potem vedno nastane mir in takrat se rodijo besede.
Drevo pozabi na zimo, razbohoti se v pomladnem vetru,
nove rože vzcvetijo, kakor da smrti ni.
Zaklokočejo potočki, ptice zažvrgolijo,
kot da se še nikoli ni nič zgodilo in je vse le večni sedaj.
Čas pa spet kaplja in tolče in nadaljuje veselje v prerojevanje.
Duše odplavajo tja, kamor upajo,
v neskončno usmiljenje.
Čas včasih podaljšuje trenutke v veselje sončnih dni,
drugič tolče s kapljami. Ko se navadiš letnih časov,
sprejmeš z mirom, kaplje te ne prizadenejo,
ker razumeš njihov smisel, sonce ti ne blešči,

ker veš, da ga moraš vdano prenesti. Kot drevo.
Kakor cvet, ki nanj padajo kaplje;
ovene, njegova lepota pa ne.
Človek gre, a kaj si misli, ko umira?
Tragika minevanja je rešena v poti naprej.
Ker nismo zaprti v ta svet, ker je še mnogo poljan,
ki jih svet ne pozna.
Spona prerojevanja vodi ven iz tega sveta.

PRERAJANJE

Vse se bo vrnilo v mir,
navdušenja nad darovi še ne pomenijo večnega.
In kar si vzamemo, je velikokrat vzeto ljudem,
ki bi radi živeli mirno in lepo.
Nad zvezdami se ustvarja novo nebo,
ki noben trenutek ni enako.
Zemlja bo odpihnjena kot prahec v vesolju.
Vse pomembne stvari bodo postale popolnoma nepomembne.
Konci stvari očistijo voljo, ki bi po vztrajnosti rada le ljubila.
Zato so nujno potrebni; in še bolj začetki
z opranimi očmi in glasom.
Ko ne gre tako,
se duša vrne vase in sprememba pomeni,
da se je nečesa novega naučila.
Kako bi radi letali kot ptice,
šli v drnec kot mladi konji! Pa nas zakoni vesolja

pribijajo na tla, da bi sprejeli.
Počasi sedajo v zavest resnice,
ki nam jih govorita narava in razodetje.
Svet se končuje, prihajata novo nebo in nova zemlja.
Do takrat bomo trpeli in potem bomo šli skozi sonce.
Prahci smo, tihe duše, ki se povečujejo,
dokler nas konci ne očistijo in začetki posvetijo.
Kdor se je zavedal, da je prah, bo odkril višje nebo.
Kdor se je hotel zasidrati tukaj, bo razočaran.
Ker tukaj ni ničesar, kar bi nas lahko osrečilo.
Sreča tukaj je sreča čiste prihodnosti.
Tam se bo mir polegel čez divjanja sveta
in zmaga duha bo popolna.

IZPOVED

Odpovedujem se spanju, pričakovanju
in kipenju vsakdanjih besed.
Le še z ironijo gledam na ta svet,
od njega prizadet, a odrešen lebdim nad njim.
Pod obokom zvezdnega neba,
med vetrovi, ki božajo veje v hoji,
med trobenticami in narcisami
mi marjetice govorijo o trdoživosti vsega, kar je.
In o krhkosti, ki spremlja minevanje, ki ga ni.
Ptički mi dajejo moči in zdi se mi,
da je vsaka pomlad zadnja pomlad.
Ko bodo oči čiste, se bomo smejali in se spreminjali.
Tiho leže v nas spoznanje, da nas ljubi vzporedni svet,
odgovori nam na vsako vprašanje,
čas dela za nas, nemir nas uči.
Najdemo ponavljanja v petju ptic, v cvetenjih rož,
v letnih časih,
ritmi bodo ponehali, ko se bo ustavil čas,
zaživeli bodo drugače,
v miru razkošnih dogajanj, ki jih le slutimo ...
Ne bo miru, dokler ne najdejo besede dna.
Spoznanja tolažijo preobilje duha,
ne vem, kaj bi zajel v svoj svet,
pa mi odgovor reče : vse.

DRUGO SRCE

Kam te odmika pozabljena bolečina zelenih poljan?

Umakniti te hoče iz sebe,
od tega, kar si rečeš, da si.

Napenja ti voljo, hoče, da se nameniš drugam,
tja, kjer sta negotovost in tveganje.

So tam res odrešilne misli, so tam poljane,
kjer boš skakal kot otrok?

Umikal si se, da bi se zasidral v mir.

Pa te vleče in gnete, boli,
ko iščeš gotovost.

Kako visoka je misel popotnika, ko hoče drugam!

Kako močne so zvezde, ko uravnavajo!

In zapustiš varno toplino.

Ko tvegaš, se umiri duša.

In nikoli več nisi to, kar si bil.

Odkriješ svojo silno željo po lepoti in spoznavanju.

Na veliko se dogaja svet, a največji je mir, ko se celijo rane.

Ko hočeš, v bistvu nočeš. Volja je morda srce, ki te hoče voditi.

A se utopi v razsežnostih oceanov, ki te poganjajo v žitje
in nazadnje najdeš svoj pristan.

Še tisočkrat boš moral izgovoriti molitev,
naj se tvoja volja ne zgodi.

Pa če bi tvegali? Bi padel, da bi se oddolžil smrti?

Vleče te drugam, čakajo te odprta vrata
in za njimi sobane odprtih oken.

Našel boš drugo srce ...

VSE V ČLOVEKU SPI

Vse spi!

Ne dramite veselja, ki je skrito v nas.

Planeti si podajajo roke po kratkih odmorih pri Najvišjem.

Pomembno postane nepomembno, ko gre.

In ko pride, bi morali jokati. Do kdaj bodo muke rešitev,

če že zdaj vemo, da rešuje veselje?

Zato ga ne dramite,

da bi se zbudilo - preveč bi vedeli in umrli.

Zvezde tiho migljajo

nad našim rodovitnim prerajanjem.

Tiho se odpirajo cvetovi in naše sanje

in oboje je isto.

Sence razkropljene, moč človeških oči,

duhovi, ki se zbujejo v noč, astronaut in potapljač.

MEGLA

Kam naj se obrne brezimnež, ko nima zaledja preprostih?

Prišel je njegov čas, prividi se rušijo

in močnejši postajajo. A to je samo zato,

ker živi zdaj in ne prej in ne potem - potem se bo odprl

nov planet za njegove sanje. Ne vidi začetka, ne ve, kam gre.

Iz megle gledajo oči razuma in v meglo potone srce.

Vera je živa in megla je ne more pogoltniti

v ravnotežju sil sveta. Upanje je dobilo ime: Tam.

V notranjem miru ob nevihtah

je nekdo zanj našel harmonijo.

Drevo duha raste obratno.

Globoko so sadovi in moč črpa z neba.

PLAVALEC

So me oblaki zaslepili?

Ali veliki Ideal, ki mu ne vidim konca?

Rad bi potrdil, kar je.

Je ta kamen resničen? Ima dušo in svoj propad?

Bo šele potem to, kar je? Je ta človek resničen?

Ima dušo in svoj propad? Bo šele potem to, kar je?

Plavam visoko nad svetom, morda je moja misel tam, ne jaz.

Tiho se umirjajo atomi, duh jih vrti kot je prav,

takrat jih sprejemem za resnične. Priznam resničnost

v imenu resnice, ki je bila že prej. V tej bo propadla

in vstala. Ni še tam. Jaz pa sem že tam.

In sam sem ta resničnost, zato plavam, plavam tam gori ...

SNETA KRONA

Globoko se priklanjam.

Lovke mojih misli,

ki so že dolgo sužnje kalupov pravega,

bo prestregel ščit njih samih. In bo zapelo nekaj drugega:

norost, ki je resnica.

Ne morem se odtrgati od logike vesoljnega reda,

ki zaokroža vse. Ne morem uiti.

A neka sila me bo prevzela, peljala me bo tja,

kamor moj duh noče, in ker doživljam grozo,

se bodo odprla vrata v nov svet: Hobotnice bo polila

kislina in kar naenkrat se bo vse umirilo.

Telo bo lahko, šel bom kamorkoli, povsod bom srečen.

Mir bo napolnila toplina in sonce bo grelo z ljubeznijo.

Pamet ne bo več nasprotovala srcu.

Povsod veselje, razum ne bo več dušil srca.

Družil se bom z jeleni v gozdu in plaval bom z delfini.

Hodil bom po oblakih in poljubljal dekleta.

PRIŽIGAM LUČ

Prihaja z neslišnimi koraki, nezemeljska,
neresnična, a še bolj resnična.

Svetloba.

Grožnje se niso uresničile, obljube postajajo res.

Od vsepovsod in iznad prihajajo koraki,
angeli s krili jih spremljajo, tu se končajo vse besede.

Tu je jutro, ki ima čisto nov zven.

Pomladno žvrgolenje krasi modro nebo, ki se zbujajo iz noči.

Glasovi naznanjajo čudovite oblike.

Vrata bodo spustila zvoke v mojo hišo.

Prišel je in se smehlja in me vabi. Morava biti srečna,
tvoje hrepenenje je našlo odgovor, mi pravi,
moj prijatelj, ki je z neslišnimi koraki prišel k meni.

SPREMEMBA

Po kakšnih poteh sem hodil, kakšne misli mislil,
pozabljaoč, da si ljubezen?

Vdam se. Tvoja moč je spremenila mojo pot.

Mislím nate, popolnoma se je umirila moja duša,
počasi se koplje iz mulja neznanega.

Upor je popustil in rečem: Zgôdi se!

Iskanja so našla tebe. Ljubezen si, tiha misel v dnu.

Sam sem s tabo kot puščavnik pod vročim soncem,
kot bičani in kronani s krono resnice.

V meni pojejo zbori, slikajo slikarji,

boril se bom zate, za nežno ljubezen,

ki prepeva v mojem dnu. Smejal se bom iskalcem,

ki ne iščejo tebe. Iskal sem princip:

Ali nisi ti edino resničen?

Padam pod tvojo močjo, izničen, naveličan

samega sebe, zakaj le ti si svež in vedno nov.

IZ TRAGIKE BIVANJA

Toliko ljubezni! Skoraj je ne vidimo,
skoraj mimo bi šli ...

Os sveta si ti. Po tebi se vrtil ta bogati svet, izničiš nas,
da bi ljubili. Vsi smo morali pasti, zdaj kraljuješ,
okoli tebe plešejo ljudje, tiho se odpirajo pokrajine.

Osmisliti bežanje brez strahu, iz bogate vesti,
ki sprevača misli. Prenašati drhtenje s tezo.

Zapreti misli v molk, drugačnost potrditi
v trpljenju dneva. Princip.

Našel sem te.

Sklonil sem glavo in misli so se uredile v kesanje,
bogastvo, ki sem zanj toliko trpel! Ki mi bo ostalo
skupaj z blagoslovom neba, ki me že dolgo opazuje.

Tihi odgovor je odgovor na vse. Ti si ta tihi odgovor.

SI

O, kako si velik, ocean! Kako veliko morje,
jaz pa plavam po plitvini, ki je narejena za moje oči.

Igram se s kamenčki. Koliko trpljenja, hrepenenja,
videnja brez povezave! Zdaj se igram na obali
velikega pričakovanja, srečen se pretakam
med ostrinami in nežnostmi.

Čisto naravno, pa vendar nadnaravno. Bližal si se mi,
jaz sem se ti bližal, in nebo je končno poljubilo
zemeljsko. Zavrnilo stvari in vzljubilo pojme.

O, kako so mimo gledale moje oči, da bi misel ostala čista!

O, kako sem moral gledati, da ne bi videl!

Zbudil sem se, ko sem spoznal, da si.

Mirno se pretaka moja duša po edini sreči.

BREZNO

Ravno takrat, ko hočeš oditi, te zagrabi toplota ...
Sedeš, da bi počival, pa zagledaš brezno pod sabo.
Boš hodil in gledal rože, se razdajal in se smejal?
Boš pogledal v brezno, v črno jamo pod srcem?
Imaš še čas izročiti temno jamo in prositi za blagoslov?
Ali boš šel?
Nežno, tiho so zapeli zvonovi. Trk ob zvon - spomin.
Odmev od gozdov - misel na tekočo reko časa.
Pesem ne prenese udarca.
Sveta beseda potone v zrenje neba.
Ure praznega časa v prijaznem popoldnevu.
Stvari so me umazale, pojmi očistili. Rajši imam nebo kot zemljo.
Košček je z menoj v tej oazi, vzel sem si ure, da se spočijem.
Ukradel sem se svetu in se daroval prihodnosti.
Na stopnico sem stopil. Prva ... In ne morem naprej ne nazaj.
Nekoč bom padel, a ne pregloboko. Samo na tla ...
Da se bom spočil. Oblaki niso nič bližje, na prvi stopnici.
Le jaz sem izgubljen med njimi, z mislimi namišljenega sveta.
Lepi jesenski dnevi v motnem zrcalu. Ljudi bolj čutim,
kot vidim. Besede se prebujajo same, vse prave, vse čiste in lepe,
vsaka poljublja mojo dušo, ko se mi postavi prav ...

ČISTOST

Oblaki plujejo, vedno bolj beli, beli ... Vedno bolj črni, črni ...

Drevo je lestev. Čisti veter in veter čisti drevo.

Z drevesa pada zemlja na zemljo. Iz drevesa sije nebo v nebo.

In jaz izgubljen pod drevesom pogledam oblake

in ne prodrem k soncu. Počakati? Stati na dežju in peti? Iti?

Duša hoče biti čista.

In pada dež. Dež je zemlja. Oblaki so zemlja.

Od zemlje k zemlji, od neba k nebu.

Moj pogled je nebo in sonce na nebu. Duša trepetava v vesolju,

telo se je napojilo z dežjem, nebo jo je umilo.

Pesem je predrila oblake z vero v sonce. In zdaj sonce sije v dnu.

Nebo ostaja nebo.

Sonce visoko. Zemlja pod njim.

MISEL IN DUH

Plavam v dobrem, kot otrok v maternici, kot Zemlja v vesolju.

Trpim v bolečinah in nemiru rojevanja. A kdo, ki ni propadel, mi more zmotiti mir? Vse mine. In potem je spet vse prav.

In spet tiho plujeva ... Plujem s teboj skozi čas.

Ti si velika ljubezen. In moj križ mojo ljubezen poveča, zakaj vsako trpljenje darujem. Ohranjam mir v urah prekletstva, ker zaupam, da je vse minljivo v bistvu nemočno.

Nič ne more proti vesoljnemu miru in dobremu.

Od tam je vse. Vse si ti. In vate se vse vrača. Življenje je globoko morje z valovi in viharji na površini, v globinah pa je mir,

zakaj noben vihar ne seže tako globoko kot mir bistva,

ki drhti v vseh stvareh in v meni. Stisnem se pod tvoje peruti,

ko divjajo strele, potem vihar popusti, saj je mir večni,

nemir pa je le zmota trenutka. V tebi sem, kot da plavam v topli vodi.

Čakaš me.

NAGOVOR

Nočne sence so prešle. Kaj mi praviš, ko prihajaš mi naproti,
da obogatiš moj dan? Jaz sem bitje, ti si bitje. Slišati te hočem,
nasloniti svojo glavo na srce. In če si daleč, nisi daleč,
ker te kličem v jutru, ko meglice izgubljajo se čez polje.
Bodi z mano, naj te spet začutim kakor topel mir;
vem, da hodiš tam, kjer mene ni, dan počitka naj v tvojo se
prisotnost spremeni. Kaj sploh hočem, me sprašuješ,
jaz pa bi le v tebi rad počival, zastrl utrujene oči, smehljal
v tvoji se gotovosti. Naj bom tam, kjer si, v moji
najbolj skriti kamrici ...

MEANDER

1.

Tiho se vališ po svojem načrtu,
smisel imaš in izlitje.

Si mavrica nad oblaki in globok tolmun,
oblikovana si bila in oblikuješ.

Napajaš življenje, da lahko obstane.

Poješ med drevesi, bogastev ni konec.

Lepa si in vitka kakor dekleta,
vzvaloviš kakor njihove prsi
in umiriš se kot njihove duše.

Razdeljena si med tok in odsev,
med barve dna in neba.

Preletavajo te ptice, združujejo tvoja bregova,
oblaki se ne morejo upreti tvoji lepoti in plavajo v njej.

Skrivnostni gozdovi, veliki molilci
zaokrožajo tvojo pot v harmonijo.

Med tvojimi valovi se sprehajajo duše,
ki pozabijo na vse, ko se igrajo s tvojimi barvami.

Ko jih oko uzre, zagleda svoje bogastvo
v neprenehni igri brzic, prehitevanju
in begu pred lastnimi sencami.

Gladina se poravna, postane ogledalo,
bregovi se vidijo v njem in oblaki.

Kdo ve, kdo še tava brez čolna
po tvojih valovih in se odpira prihodnjemu.

Ko se umiriš, se tiho odpreš
za oblake in za duše,
sprejmeš jih in tvoja tišina
je ljubezen, ki zdravi.
Valovi zabrišejo nepotrebno.
Vidi se le portret,
kot bi ga naslikal slikar.
Takrat vstopi resnica,
a ti ostaneš mirna in se tiho smehljaš ...
Bolijo te trdi robovi resničnosti,
v tvojih valovih se svetli najmehkejši odsev,
preskakuješ tisočletne kamne
v penečih se brzicah, ki se umirjajo v globini;
njihov navidezni mir najde resnico v mirnem toku,
ki te spremlja do konca.
V kristalno zeleni globini
si polna in čista kot človeška duša,
ki je zapustila kalna dejanja
in ji blesk krasi oči.
V soncu se lesketajo tvoji valovi,
dokler jih brzice ne pobelijo
in spet najdejo svojo svetlobo.
Peniš se v belino, preskakuješ kamne,
a vedno je potem spet mir.
Živa si in ne. In na tej meji si lepota.
Vsa tvoja skrivnost se razodeva v ljubezni.

II.

Tečeš mimo travnikov, polj, cest in mest,
ki so te izbrali za svojo družico.

A ti si bila pred njimi, v dolgih tisočletjih
si nastajala kot struga za svoje kraje.

Vsakdo se lahko spočije ob tebi,
ko ga učiš s svojo vdanostjo.

Mesto se iskri v tebi, tam je še en svet,
drugačen, neresničen, a še bolj resničen.

Tvoje valovanje zamakne hiše,
postavi svet na glavo, da bi vedel,
da obstaja in ne obstaja obenem.

Prehaja v svet, ki ga oznanjajo umetniki
in polnijo duše z lepoto, ki je bila v začetku
in se vanjo steka vse kakor reka, kakor bi umiral dan.

Večerno sonce napoveduje konec z žarečimi oblaki.

Zahaja za gozdovi in prav tako se ti vdano prelivaš
v novo življenje.

Sled čudovite roke si,

ki te je pripravljala tisočletja,

obdala te je z drevjem, polnila tvojo strugo -

in to dela še zdaj. Dar si in odkupuješ se tako,

da se daruješ. V najčudovitejših barvah razkrivaš svoj obraz,

tvoje pene so kot nasmeh deklet
in v tvojih tolmunih je globina bogastva.
Človeška duša ni drugačna od lepote in krutosti narave
in ti ji dviguješ harmonijo v spoznanje.
Tvoje ime skriva dogajanja, ki so bila pred stvarjenjem
in se bodo nadaljevala še potem,
ko bo zemlja razpadla v zvezdni prah.
Tvoja voda vdano izpolnjuje zakone, ki so ji dani,
tudi če hiti, ne hiti,
tudi če se ustavi, se ne ustavi, zato je tako lepa,
tiho razodeva, kako lep je mir,
kot človeška duša, ki je v vsem zmerna in modra.
Ko valoviš, se sončni žarki igrajo na površini,
vedno ista igra, a vedno nova.
Odbleski pripovedujejo o veselju, ki potone v globino
in se tam spremeni v čilost in modrost.
Ne moreš brez radosti niti brez umiritve
ne brez sonca in ne brez dreves. Ne moreš brez kamnov,
ki te vodijo, ne brez jezov, ki umirijo tvoj tek.
Vse, kar potrebuješ, ti je dano,
gozdovi, zelene pokrajine življenja
te ves čas obdajajo in utrjujejo tvojo strugo
tebi lastnih barv in odsevov,
da bi vedno tekla zelena.
Življenje gozda ob tvoji poti te bogati z žuželkami in pticami,
ribe v tebi najdejo svoj prostor in hrano.
Živa si in ne. A živa si vsa, ker te oživita oko,

ki občuduje tvojo lepoto, in misel, ki se uči ob tvoji modrosti.
Trdna si, nobene negotovosti ni v tebi,
nobenega sprenevedanja.
Tvoji valovi valovijo, tvoja globina umirja,
tvoje barve dajejo svetlobo, tvoj neprenehni tok daje upanje.
Tvoj tek tolaži potrtega,
saj se nikjer ne ustaviš in mu daš vedeti, da vse mine.
S čistim veseljem otroka razpneš pokrajino
svoje gladine, dreves, mostov in neba.
Gola mladenka se vsa pokažeš ljubečemu očesu,
da bi mu dala to, o čemer je dolgo sanjalo, a do tebe ni znalo priti.
Ko se počasi vališ mimo hiš,
te mesto hvaležno sprejme v svoj objem.
Razsvetli te s svojimi lučmi v dolgih nočeh,
ki zate niso dolge. Najdeš nov smisel.
Oklepaš Novo mesto, ki si ga vedno ubranila
in pomagaš ljudem moliti za ta in za oni svet.
Bogatejši so, ko v koticčkih zavesti zaznavajo,
da obstajaš in objemaš njihovo mesto.
Ljudje, ranjeni od hitenja, se spočijejo ob tvojem bregu.
Ničesar jim ne prikrivaš in kolikor bolj so negotovi,
tem več trdnosti in modrosti jim daruješ.
Oblaki valovijo v tebi, hiše, Kapitelj, Frančiškanski samostan ...
Modrina napoveduje, da bo tvoja zelena barva
nekoč modra, takrat, ko bo vse samo še nebo,
ki bo moralo iti skozi sonce in se razliti povsod.
Ne bo več rek, ne mest, ne gozdov, ne ljudi,

a vse bo zaživel v stanju rajskih vrtov.
Drevesa ne bodo več jokala, ljudje ne trpeli,
vode se ne bodo več ustavljale, stvarjenje bo dokončano,
ne bo več bolečin,
iz katerih je tisočletja nastajala ljubezen.

III.

Razodevaš se tistemu, ki te ima rad,
se ustavi in se uči od tebe modrosti
o minevanju in brezkončnih koncih.
Milijone let si nastajala,
a to je bil le trenutek, ko se je Lepota spreminjala v lepoto.
Skozi listje dreves ob tvoji spremenljivi strugi
svetijo koščki sonca, pripovedujejo ti,
da si eno s svetlobo, z zemljo in nebom.
Nevidni hlapi že zdaj prehajajo nad gladino
visoko v oblake in od tam se napajaš.
Nikoli ti ne zmanjka vode, ki je zate ljubezen.
Tvoja vdana narava je kot duša, ki trpi,
a sprejema svoje muke. Ti pa ne veš, da sanjaš,
tvoje telo je lepo kakor mladenkino,
tvoj duh plava v vrednotah večnega neba,
skriješ se v košček, ki je celota in vsa si tam,
kjer te najde oko, ki te na koncu vedno potolaži
in ti vrne tvojo bit. Daleč vidiš, od izvira
do izteka v morje. In še dlje. Vsa tvoja ljubezen hrepeni k nebu

in tam boš tekla večno in napajala rajske vrtove.
Poslušáš šumenje svojih slapov in jezov,
čas ti ne pomeni nič, saj jezovi ne preHITEVajo nikogar.
Tvoje barve se spreminjajo,
veliki Slikar se igra z njimi na širokem platnu,
ko dodaja duha naravi. Mavrične pene se bleščijo v soncu,
da bi ga priklicale in ga shranile za čas,
ko se boš umirila v temno zelenem tolmunu.
Okušaš kamne, ki te že tisočletja vodijo in jim daješ smisel.
Počasi ližeš njihovo površino,
da bi tekla še hitreje in močneje.
A spoznavaš, da brez jezov in brzic
ne bi bila tako lepa in da brez napora
ne bi prišla nikamor. Oblaki, ki potujejo nad teboj,
se te dotaknejo, se ogledajo v tebi,
spet spoznaš, da si z njimi eno.
In da si eno z drevesi in s soncem,
z mesti, vasmi, ljudmi in nebom.
Šumiš in se razdajaš vsemu živemu.
Tvoja modrost je skrita in skrivnostna,
pa vendar tako blizu in domača.
Tvoja pot se ne konča v morju, ampak na nebu.
Zato si tako lepa in nedoumljiva.
Ostajam žejen tvojega miru.

Iz kaosa misli v kozmos lepega

Pred nami se razgrinja nova pesniška zbirka Smiljana Trobiša z naslovom *Meander*. V njej zbrane pesmi je pesnik posvetil svoji reki Krki, ki mu predstavlja neustavljiv vir navdiha, ga polni z življenjsko energijo ter plemeniti z modrostjo. Napaja »življenje, da lahko obstane« (Meander).

Po pomenu je zbirka razdeljena na dva dela; na notranji in zunanji. V notranjem pesnik izpoveduje svoj notranji meander, v drugem pa opeva tok reke Krke z okljukom in vsem, kar ima lepega in kar mu govori o enkratni, najvišji in čudoviti ljubezni. Pesnik namreč izhaja iz teze, da se vso dogajanje v naravi dogaja tudi v človekovi notranjosti, zato v Krkin meander preslikuje svoje notranje doživljanje ter ga prenaša spet nazaj v naravo. Trobiševa teza pa lahko na bralca njegove poezije deluje pravzaprav tudi pomirjujoče, saj mu daje vedeti, da se v človeku ne more zgoditi nič več in nič manj, kot se dogaja v naravi. Seveda pa pesnik sublimira tudi naprej v nadnaravo, ki jo evropski dualizem tako ali tako predpostavlja, in pri tem ločuje naš in tisti vzporedni svet. Naš/telesni svet je viden in minljiv, vzporedni svet/svet duha pa je večni. Pesnik je prepričan, da se tudi mi stekamo v svet duhovnega in je tostransko bivanje le prehodna faza vsega našega bivanja. Naš pravi dom je onstran, tukaj in zdaj smo le popotniki. In eden izmed teh je tudi pesnik, ki v lepoti Krke odkriva tudi vzporedni svet. V naravi prepoznavna sledi Stvarnika, ki je oblikoval čudovito, modro in harmonično naravo, katere del je tudi pesnikova Krka. Trobiš trdno verjame v moč prerojevanja, »ker nismo zaprti v ta svet, ker je še mnogo poljan,/ki jih svet ne pozna. Spona prerojevanja vodi ven iz tega sveta« (Kaplje časa).

Ko mi bila dana čast, da za pričujočo zbirko pesmi napišem spremno besedo, mi je Smiljan Trobiš izpovedal občutenja, ki ga prevzamejo ob pogledu na dolensko reko: »*Ko vidiš Krko, se po tebi sprehodijo najrazličnejša čustva in misli, duhovni prebliski in ne nazadnje hvaležnost, da smo postavljeni v tako*

lepo naravo. In da smo del nje. Še dolgo potem ko se oddaljiš od reke, v tebi odzvanjajo modrosti, ki si jih vsrkal ob njeni lepoti in vdanosti. Šele čez nekaj dni začutiš, kaj njenega se te je dotaknilo. In pišemo lahko samo o tem, kar se nas dotakne in kar nam da nova spoznanja, da lahko nastane izkristalizirana umetnina, ki iz kaosa misli postane kozmos lepega. Po Gestalt psihologiji ustvarjalnega mišljenja je doba inkubacije nujna; v tej namreč naša podzavest uredi, počloveči in povzdigne vsebine, ki jih doživimo. Tako pridemo do darovanja kot najbolj naravne in človeške geste, saj se vsa narava s svojim minevanjem daruje v nebo. In z njo tudi mi.«

V pričujoči zbirki nam pesnik daje vedeti, da je sožitje človeka z naravo nadvse potrebno, saj lahko na tak način veliko bolj razume dogajanja v svoji notranjosti ter v svetu, ki ga obdaja. Na tak način tudi veliko lažje odstranjuje civilizacijske strese in pretrese in je bolje pripravljen na vse dobro in slabo, kar se mu lahko dogodi, tudi na smrt.

Navsezadnje pa je meander Krke pesniku simbol za ljubezen, ki jo nosimo v sebi. Ljubezen je večna in »od vedno vlada svetu,/da bi živela le ona, neobremenjena ...« (Circulus Vitiosus). Tako pa naj bi videli in sprejeli tudi vse ljudi in stvari, ki nas obdajajo in so del našega življenja. Pri tem naj bi ne ravnali s telesom, temveč z duhom, ki je po analogiji kakor kristalno zelena globina Krke, ki da je »polna in čista kot človeška duša,/ki je zapustila kalna dejanja/in ji blesk krasi oči« (Meander).

Pesnik je pričujočo zbirko posvetil tudi svojemu mestu, ki ga je reka skrbno »ubranila pred sovražniki« in meščanom še danes predstavlja kraj tihe molitve. Zaveda se njenega vsestranskega pomena. Ljudje imajo radi njeno bližino, njen odmev. Še posebej tedaj, ko se »ranjeni od hitenja /.../ ustavijo« ob njenih

bregovih /.../ In kolikor bolj so negotovi,/tem več trdnosti in modrosti« jim daruje (Meander).

Naj zaključek spremne besede pospremim s pesnikovim osnovnim motom, ki pravi, da »*Nikoli ni samo to, kar je, vedno je še poezija.*« Svet ustvarjalnega duha »oznanjajo umetniki in polnijo duše z lepoto, ki je bila v začetku in se vanjo steka vse kakor reka« (Meander). Samo želimo lahko, da bi le-ta objela tudi bralca.

Manja Žugman Širnik

O PESNIKU SMILJANU TROBIŠU

Rojen je 2. 11. 1956 v Novem mestu, tu je tudi zaključil gimnazijo leta 1975. Študiral je medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Diplomiral je na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Ima izobrazbo predmetnega učitelja kemije, biologije in angleščine. Zdaj deluje kot pedagog, prevajalec, lektor, mentor, pesnik in recitator ter vodja delavnic kreativnega pisanja. Od leta 1999 ima status svobodnega ustvarjalca na področju kulture - pesnika. Je član Društva slovenskih pisateljev. Danes je uveljavljen ustvarjalec v dolenskem in slovenskem kulturnem prostoru. Leta 2005 je prejel Trdinovo nagrado Mestne občine Novo mesto za uspehe na kulturnem in literarnem področju. Živi in ustvarja v Novem mestu.

Objavljati je začel že v gimnaziji v glasilih: Stezice, Izvestja, Dolenjski list, nato v literarnih revijah in časopisih: OtočjeO, Oznanjenje, Rast, Znamenja, Revija 2000, Pesniška tribuna, Tretji dan, Mentor, Družina, Apokalipsa, Letni časi, Park, Ognjišče, Vsesledje, Vpogled, Poetikon, Primorska srečanja, Locutio, Prijatelj, Zvon.

Sodeloval je v skupnih projektih Literarnega kluba v Novem mestu in s poezijo v katalogih slikarjev. Sodeloval je v zbornikih molitvene poezije in v mednarodni antologiji haiku poezije. Izdal je zgoščenko ljubezenskih pesmi.

Sodeloval je v knjigi »Novomeška knjiga« urednika Milčka Komelja. Izdal je zbirko poezije v prozi in refleksivnih tekstov ter domislic in spoznanj »Tam so daljave čiste«. Sodeloval je v zbornikih slovenskega aforizma. Objavlja tudi eseje.

Izdal je tri zbirke meditacij in zbirko molitev ter knjigo petih križevih potov.

Napisal je tudi tri knjige o kreativnem pisanju.

Izdal je dvajset samostojnih pesniških zbirk: »V modro«, »Srečanja«, »Očiščeno jutro«, »Dan je globok«, »Ti si meni dar«, »Zaveza«, »Košček neba med vejami«, »Beli krog«, »Po lahki teži hrepenim«, »Hvalnica lepoti«, »Kakor oblaki ...«, »Topli dež«, »Trenutki«, »Sreča tišine«, »Tiha želja«, »Zatišje«, »Trepet«, »Triolog«, »Spreminjanja«, »Pod zasviti zvezd«.

Smiljan Trobiš:

MEANDER

Fotografije: Dina Nunić

Spremna beseda: Manja Žugman Širnik

Založba: Spes, Ljubljana, 2015

Prva izdaja

Oblikovanje in tisk: ART 32 d. o. o., Novo mesto

Naklada: 200 izvodov

Knjiga je izdana v počastitev 650-letnice ustanovitve Novega mesta.

Izdajo knjige je podprla Mestna občina Novo mesto.